

ΜΕΤΑΞΙΑ ΤΣΙΠΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΙ, ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΥΣΟΣ

ΑΘΗΝΑ, 1999

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΛΑΪΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ - Εκπαίδευση και Πολιτισμός
Σε συνεργασία με το
Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM) - Ελληνικό Τμήμα
Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ
Εκπαιδευτικός Φάκελλος: ΑΝΘΡΩΠΟΙ, ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΥΣΟΣ

Κείμενα:

Μεταξία Τσιμποπούλου, Αρχαιολόγος
Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο - Προϊστορική Συλλογή

Καλλιτεχνική Επιμέλεια - Εικονογράφηση:
Διονύσης Κωνσταντόπουλος

Φωτογραφίες:
Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Ηλεκτρονική Επεξεργασία:
Δέσποινα Μουστάκα

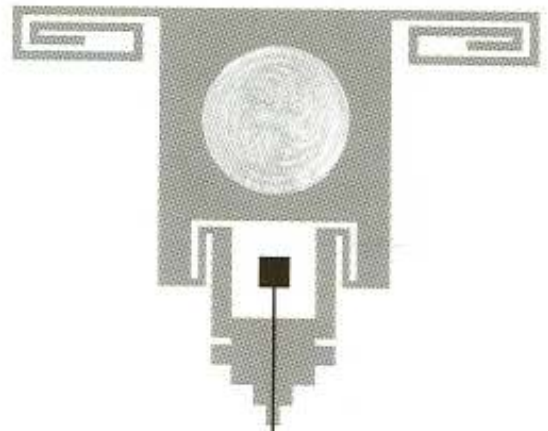
Εκδοση:
ΥΠΕΠΘ - ΥΠΠΘ (Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ)

Παραγωγή Εντύπου:
‘ΠΑΛΛΗΣ’ ΑΒΕΕ

Copyright:
ΥΠΕΠΘ - ΥΠΠΘ (Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ)
Μεταξία Τσιμποπούλου

ISBN: 960-7689-61-5

ΜΕΤΑΞΙΑ ΤΣΙΠΟΠΟΥΛΟΥ

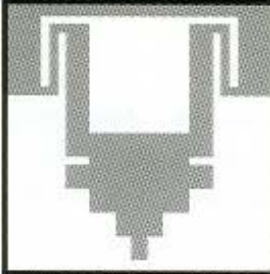
ΑΝΘΡΩΠΟΙ, ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΥΣΟΣ

Στο Βασίλη, τη Φρόσω και το Ρωμανό,
που με βοηθούν να βλέπω μέσα από τα δικά τους φρέσκα μάτια.

Μυκηνναϊκή Γεωγραφία

Τοποθέτησε τα τοπωνύμια πάνω στο ριζόχαρτο και σημείωσε αν πρόκειται για ανάκτορο, θολωτό τάφο, αρχείο πινακίδων κ.λ.π. Χρησιμοποίησε διαφορετικό σύμβολο για το καθένα.

ΜΥΚΗΝΕΣ

Ο άναξ σε καλεί στο ανάκτορο των Μυκηνών.

1

ΜΙΔΕΑ
Περίμενε δύο γύρους.

2

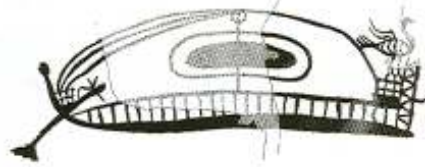
ΤΙΡΥΝΣ
Περίμενε ένα γύρο.

3

Ο στόλος καλείται στην Κνωσό, τετράγωνο 18.

4

Το παιχνίδι παίζεται με ζάρια και πούλια, από 2-4 παίκτες. Πρώτος παίζει όποιος φέρει τον μεγαλύτερο αριθμό. Όταν οι παίκτες πέσουν πάνω σε τετράγωνο με οδηγίες παίρνουν από μια κάρτα και την διαβάζουν φωνακτά. Κερδίζουν όλοι τη γνωριμία με το Μυκηνναϊκό Πολιτισμό.

ΚΑΡΤΕΣ

Ο στρατός συγκεντρώνεται στη Θήβα, τετράγωνο 12.

5

Μεγάλη γιορτή της Θεάς στην Αθήνα, τετράγωνο 23.

7

Τα τείχη της Μιδέας χρειάζονται επισκευές, τετράγωνο 2.

8

Συγκέντρωση χρυσοχόων στην Ιωλκό, τετράγωνο 22.

14

Κηδεία του άνακτα του Ορχομενού στο θολωτό τάφο, τετράγωνο 21.

13

ΘΗΒΑ
Περίμενε ένα γύρο.

12

Συγκέντρωση μαθητευόμενων γραφέων στο αρχείο της Πύλου, τετράγωνο 26.

10

11

9

Στη συνέχεια βάλτε πάνω στο ίδιο ριζόχαρτο τις κυριώτερες σημερινές πόλεις. Κάνε τη σύγκριση και σκέψου. Παρατηρείς ομοιότητες ή διαφορές στις δύο εποχές; Σημείωσε το στην τάξη.

16

Προσοχή
Λιοντάρι. Γύρισε
στην Τίρυνθα,
τετράγωνο 3.
17

18

ΚΝΩΣΟΣ
Περίμενε ένα
γύρο.
18

19

"Τα τείχη των
Μυκηνών
χρειάζονται
ενίσχυση. Γύρισε
στην αρχή του
παιχνιδιού".
19

21

ΟΡΧΟΜΕΝΟΣ
Συγκέντρωση
υφαντουργών
στην ακρόπολη
της Αθήνας,
τετράγωνο 23
20

22

ΙΩΛΚΟΣ
Περίμενε δύο
γύρους.
22

23

ΑΘΗΝΑ
Περίμενε ένα
γύρο.
23

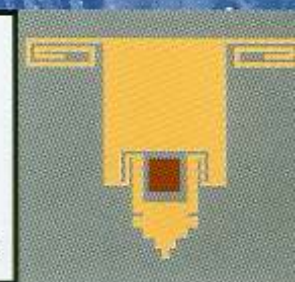
24

25

ΠΥΛΟΣ
Περίμενε δύο
γύρους.
26

27

28

Αλήθεια, ψέμμα ή

μισό

μισό

;

Σκέψου: Αν ο Σλήμαν δεν είχε διαβάσει τα ομηρικά έπη δεν θα μιλούσε για τον τάφο του **Αγαμέμνονα** και την **πόλη του Πριάμου**.

Οι προκατασκευασμένες ιδέες μάς εμποδίζουν - και στην καθημερινή μας ζωή - να δούμε ότι η πραγματικότητα μπορεί να είναι πολύ πιο σύνθετη απ' όσο αρχικά νομίζαμε. Προσπάθησε, παρατηρώντας προσεκτικά τα αντικείμενα της Μυκηναϊκής Συλλογής του Εθνικού Μουσείου, και συνδυάζοντας τα όσα έμαθες στο σχολείο, στη διάρκεια του προγράμματος και στα διαβάσματά σου, να κρίνεις τα παρακάτω συμπεράσματα. Δικαιολόγησε την άποψή σου και συζήτησέ την με τους συμμαθητές σου.

A. Εξουσία και κύρος

1. Οσοι φορούσαν **χρυσές μάσκες** στον τάφο ήταν **βασιλιάδες** στη ζωή.
2. Το **λιοντάρι** ήταν **σύμβολο** του βασιλιά.
3. Μόνον οι **βασιλιάδες** χρησιμοποιούσαν **άρματα**.
4. Τα **όπλα** χρησιμοποιούνταν για τον **πόλεμο**.

B. Κοινωνία

1. Οι **τεχνίτες** ήταν όλοι **άνδρες**. Οι τεχνίτες είχαν υψηλή **κοινωνική θέση** στη Μυκηναϊκή κοινωνία.
2. Οι **ανώτερες τάξεις** ήταν σε θέση να κατέχουν **πολύτιμα αντικείμενα** προερχόμενα από **μακρινές χώρες**.
3. Πολλά **κοσμήματα** δείχνουν **ανώτερη κοινωνική τάξη**. **Κοσμήματα** φορούσαν μόνον οι **γυναίκες**.

Γ. Γραφειοκρατία

1. Η γνώση της γραφής ήταν προνόμιο λίγων και χρησιμοποιήθηκε μόνον για την ανακτορική γραφειοκρατία.
2. Οι τεχνίτες ελέγχονταν από τα ανάκτορα.

Αλήθεια, ψέμμα ή μισό - μισό;

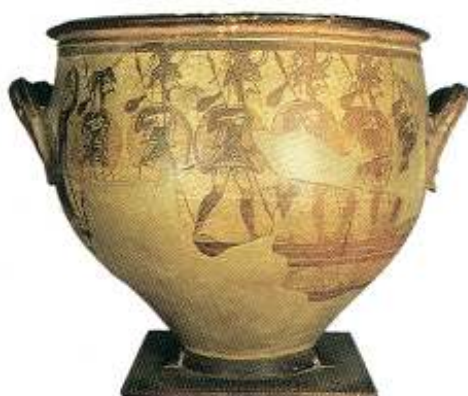

Δ. Θρησκεία και λατρεία

1. Οι Μυκηναίοι σέβονταν τους νεκρούς τους και πίστευαν στη ζωή μετά το θάνατο.
2. Οι γυναίκες έπαιζαν ειδικό ρόλο στη λατρεία.

Ε. Εμπόριο

1. Η θάλασσα κατείχε σημαντικό ρόλο στη ζωή των Μυκηναίων.
2. Οι Μυκηναίοι έκαναν εισαγωγές πρώτων υλών από το εξωτερικό.

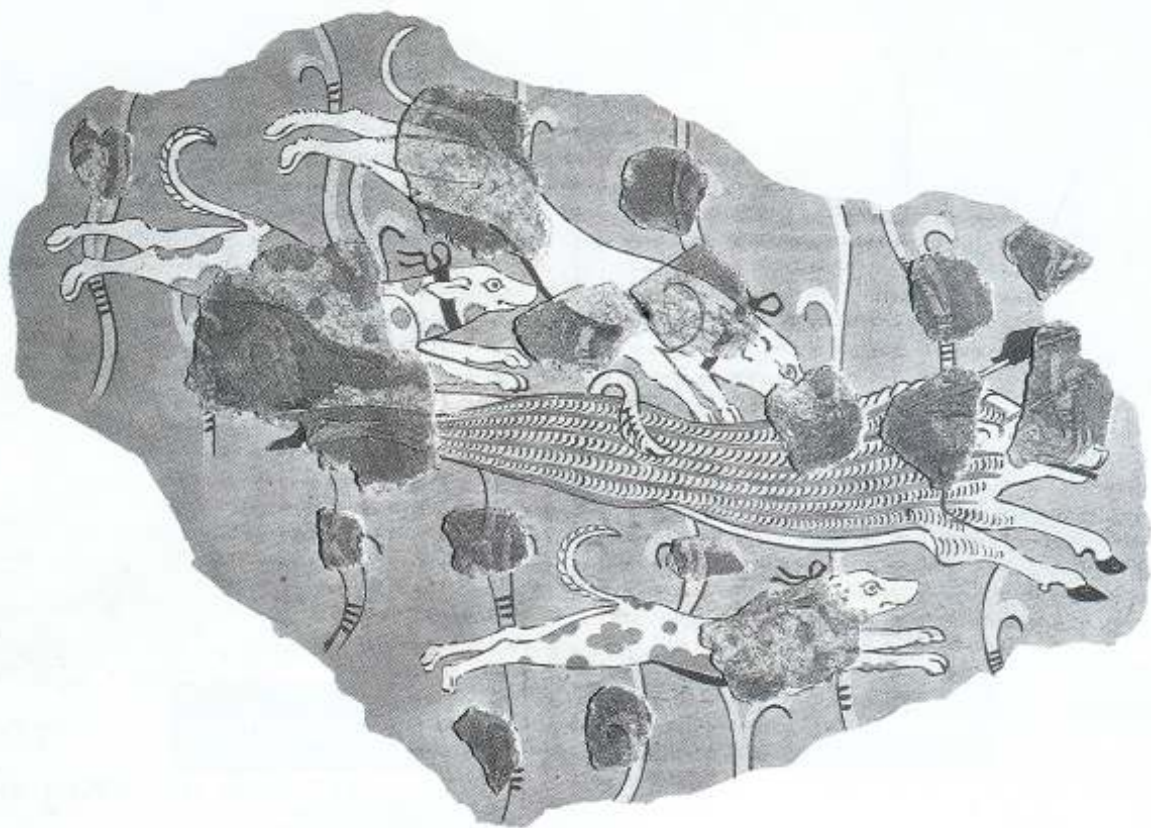

Χρωμάτισε τη Μικηναία της τοιχογραφίας

Με τη βοήθεια ριζόχαρτου, σχεδίασε την παράσταση της τοιχογραφίας και επιχρωμάτισέ τη.

Το Παιχνίδι του Συντηρητή:

Σε ποιά από τα αντικείμενα της αίθουσας ανήκουν οι λεπτομέρειες;

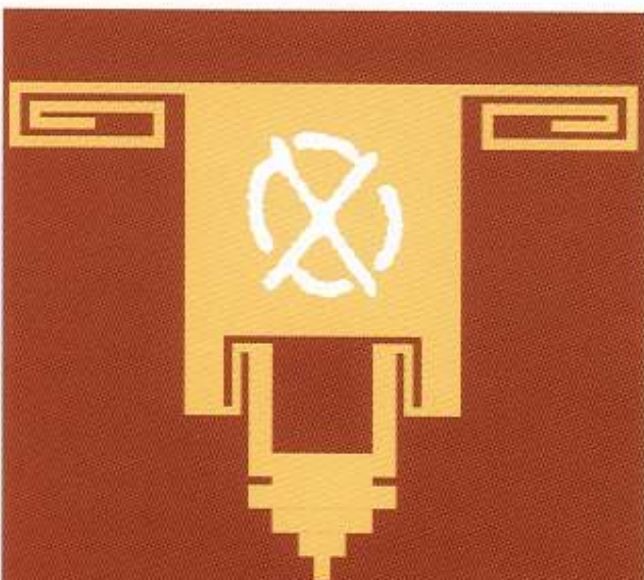
Σε ποιά τοιχογραφία της αίθουσας ανήκουν οι λεπτομέρειες;

Το Παιχνίδι του Συντηρητή: 2

Χρωμάτισε τα συμπληρωμένα τμήματα της τοιχογραφίας

A. Φτιάξε μια πινακίδα Γραμμικής Β' για τους μαθητές της τάξης σου: Τόσα αγόρια, τόσα κορίτσια, και τα ονόματά τους, χρησιμοποιώντας ιδεογράμματα και αριθμητικά. Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερα από δύο παιδιά με το ίδιο όνομα προσπάθησε να βρεις ένα τρόπο για να τα ξεχωρίσεις, π.χ. χαρακτηριστικά, χρώμα μαλλιών, κ.λ.π.

B. Ανάφερε περιπτώσεις χρήσης ιδεογραμμάτων στη σύγχρονη ζωή.

Η Γραφή

A	𐀀	E	𐀁	I	𐀂	O	𐀃	ΟΥ	𐀄
ΝΤΑ	𐀅	ΝΤΕ	𐀆	ΝΤΙ	𐀇	ΝΤΟ	𐀈	ΝΤΟΥ	𐀉
ΠΑ	𐀊	ΠΕ	𐀋			ΠΟ	𐀌		
ΚΑ	𐀍	ΚΕ	𐀎	ΚΙ	𐀏	ΚΟ	𐀐	ΚΟΥ	𐀑
ΜΑ	𐀒	ΜΕ	𐀓	ΜΙ	𐀔	ΜΟ	𐀕	ΜΟΥ	𐀖
ΝΑ	𐀗	ΝΕ	𐀘	ΝΙ	𐀙	ΝΟ	𐀚	ΝΟΥ	𐀛
ΠΑ	𐀜	ΠΕ	𐀝	ΠΙ	𐀞	ΠΟ	𐀟	ΠΟΥ	𐀠
ΚΟΥΑ	𐀡	ΚΟΥΕ	𐀢	ΚΟΥΙ	𐀣	ΚΟΥΟ	𐀤		
ΡΑ	𐀦	ΡΕ	𐀧	ΡΙ	𐀨	ΡΟ	𐀩	ΡΟΥ	𐀪
ΣΑ	𐀬	ΣΕ	𐀭	ΣΙ	𐀮	ΣΟ	𐀯	ΣΟΥ	𐀰
ΤΑ	𐀲	ΤΕ	𐀳	ΤΙ	𐀴	ΤΟ	𐀵	ΤΟΥ	𐀶
ΒΑ	𐀸	ΒΕ	𐀹	ΒΙ	𐀺	ΒΟ	𐀻		
ΖΑ	𐀼	ΖΕ	𐀽			ΖΟ	𐀾		

ΣΥΛΛΑΒΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΡΑΜΜΙΚΗΣ Β' ΓΡΑΦΗΣ

άνθρωπος

άλογο

πρόβατο

κατσίκα

γουρούνι

αγελάδα

ελιές

στάρι

φρούτα

λάδι

κρασί

μέλι

χρυσάφι

τυρί

ρόδα

άρμα

σπαθί

βέλος

πανοπλία

λεκάνη

κουτάλι

υδρία

μπανιέρα

τριποδικό αγγείο

θάμνος

συκιά

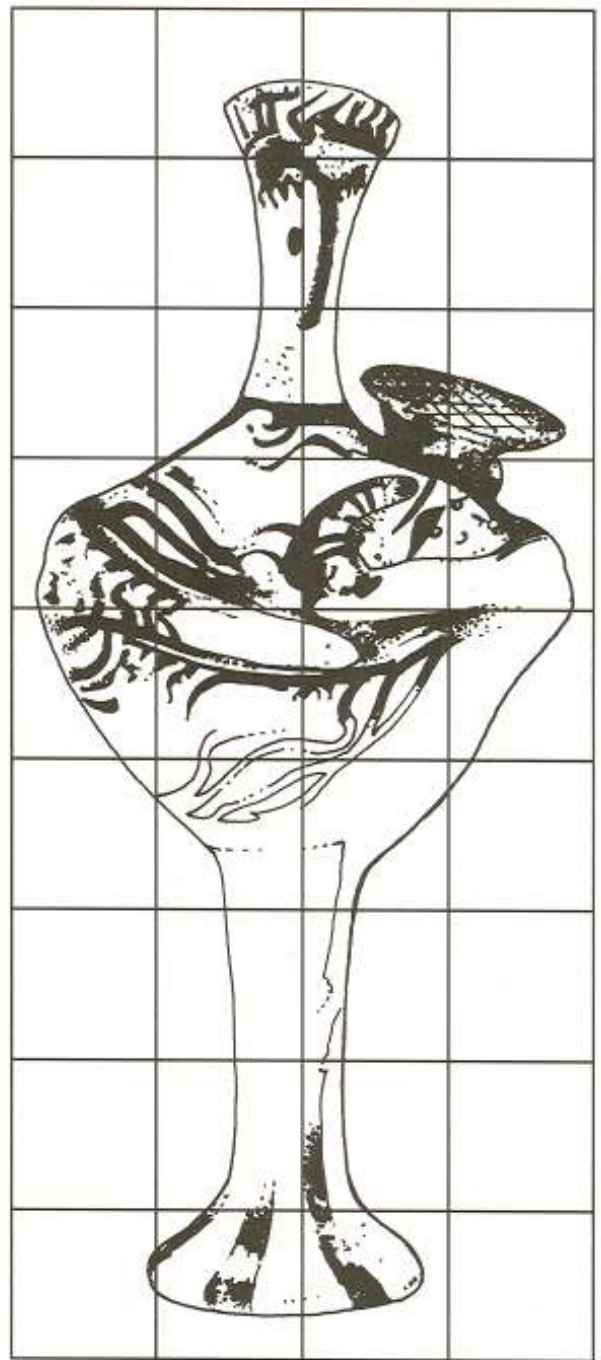
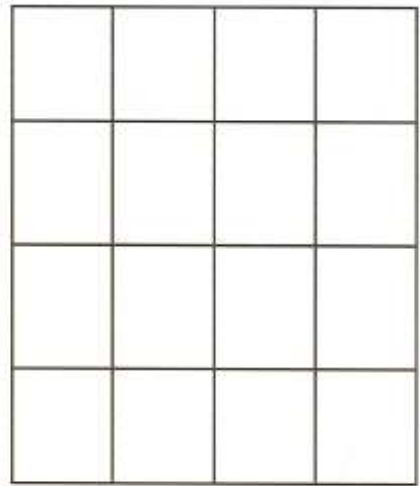
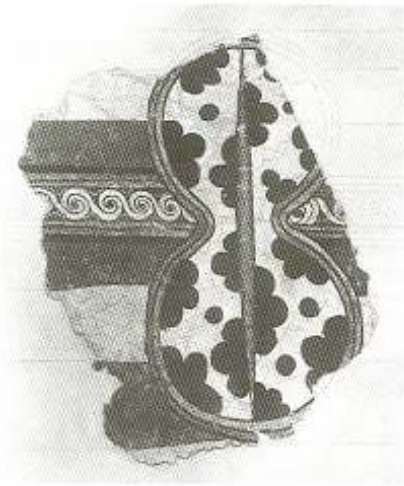

ελαιόδεντρο

λόγχη

ΙΔΕΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΡΑΜΜΙΚΗΣ Β' ΓΡΑΦΗΣ

- α. Φωτοτύπησε σε μεγέθυνση την οκτώσχημη ασπίδα της φωτογραφίας και σχεδίασέ τη με τη βοήθεια του κανάβου.
- β. Συμπλήρωσε το σχέδιο αναπαράστασης του ειδωλίου.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

(όπου δεν αναφέρεται τόπος έκθεσης των ευρημάτων εννοείται το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας).

1. Βιβλίο του δασκάλου

1. Εξώφυλλο: α) Ελεφάντινο κεφαλάκι πολεμιστή με κράνος από δόντια αγριόχοιρου από τις Μυκήνες.
β) Ανάγλυφο από επιτύμβια στήλη του Ταφικού Κύκλου Α' των Μυκηνών.
2. σ. 4. Επιτύμβια στήλη από τον Ταφικό Κύκλο Α' των Μυκηνών.
3. σ. 5. Απόσπασμα από ασημένιο ρυτό με ανάγλυφη παράσταση πολιορκίας, από τις Μυκήνες.
4. σ. 6. Απόσπασμα από επιτύμβια στήλη του Ταφικού Κύκλου Α των Μυκηνών.
5. σ. 7. α) Αναπαράσταση του εσωτερικού του ανακτόρου της Πύλου (κατά P. de Jong).
β) Χρυσό διάδημα από τον Ταφικό Κύκλο Α' των Μυκηνών.
6. σ. 8. Παράσταση πλοίου σε πυξίδα από το νεκροταφείο της Τραγάνας.
7. σ. 9. α) Η χρυσή μάσκα λεγόμενη «του Αγαμέμνονα» από τον Ταφικό Κύκλο Α των Μυκηνών.
β) Απόσπασμα τοιχογραφίας με παράσταση κυνηγιού από το ανάκτορο της Τίρυνθας.
8. σ. 10. Τρίωτος αμφορέας από τις Μυκήνες.
9. σ. 11. α) Χρυσό λιοντάρι, χάνδρα περιδέραιου, από τις Μυκήνες.
β) Χάλκινο εγχειρίδιο με διακόσμηση από πολύτιμα μέταλλα, από τον Ταφικό Κύκλο Α'.
γ) Ανάγλυφη πλάκα από την οροφή του «θησαυρού του Μινύου» στον Ορχομενό.
- δ) Η ελεφάντινη Τριάδα των Μυκηνών.
10. σ. 12. Η χάλκινη πανοπλία από τάφο των Δενδρών Λακωνίας, Μουσείο Ναυπλίου.
11. σ. 13. α) Κράνος από δόντια αγριόχοιρου από τις Μυκήνες.
β) Πινακίδα Γραμμικής Β' από την Πύλο.
γ) Αναπαράσταση του εσωτερικού του ανακτόρου της Πύλου (κατά P. de Jong).
12. σ. 14. α) Πορτρέτο και υπογραφή του Ερρίκου Σλήμαν.
β) Χρυσοί δίσκοι από τον Ταφικό Κύκλο Α' των Μυκηνών.
13. α) σ. 15. Ο Σλήμαν και άλλοι επισκέπτες μπροστά από την Πύλη των Λεόντων στις Μυκήνες.
β) Τοιχογραφία οκτώσχημης ασπίδας από τις Μυκήνες.
14. σ. 16. Α) Ειδώλιο «κουροτρόφου» (μητέρα με μωρό στην αγκαλιά) από τις Μυκήνες.
Β) Κάτοψη του ανακτόρου της Τίρυνθας.
16. Σ. 17. Ρυτό από τις Μυκήνες με παράσταση χταποδιού.
17. Σ. 18. Α) Χρυσές μάσκες από τον Ταφικό Κύκλο Α των Μυκηνών.
Β) Ανασκαφή οικισμού του τέλους της Εποχής του Χαλκού στη θέση Χαλασμένος Ιεράπετρας, Κρήτη.
18. Α) Αρχαιολόγοι στην ανασκαφή του μινωικού ανακτόρου στον Πετρά Σητείας, Κρήτη.
Β) Άρμα, πιθανώς παιδικό παιχνίδι, Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου.
19. Κάτοψη του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, όπου φαίνονται οι αίθουσες των ευρημάτων της Προϊστορικής Εποχής.
20. Ρυτό από χρυσό σε σχήμα λεοντοκεφαλής από τον ταφικό Κύκλο Α' των Μυκηνών.
21. Χρυσό δακτυλίδι με παράσταση λατρείας πιθανότατα από τον Ταφικό Κύκλο Α'

2. Βιβλίο του μαθητή

1. σ. 1. Χρυσό έλασμα με παράσταση τριμερούς ιερού από τον Ταφικό Κύκλο Α'.
2. Σ. 4. Παράσταση πλοίου σε πυξίδα από το νεκροταφείο της Τραγάνας.
2. σ. 6. Α) Χρυσή μάσκα από τον ταφικό Κύκλο Α'
β) Πινακίδα γραμμικής Β' από την Πύλο.
Γ) Χρυσό βραχιόλι από τις Μυκήνες.
Δ) Χάλκινο εγχειρίδιο με διακόσμηση από πολύτιμα μέταλλα, από τον Ταφικό Κύκλο Α'.
Ε) Χρυσό έλασμα με παράσταση χταποδιού από τις Μυκήνες.
- Σ.7. α) Χρυσές μάσκες από τον ταφικό Κύκλο Α'.
Β) Χάλκινα όπλα από τις Μυκήνες.
Γ) Τοιχογραφία από το ανάκτορο της Πύλου.
Δ) Χρυσή επένδυση νεκρού βρέφους από τον Ταφικό Κύκλο Α'.
Ε) Ξύλινη πυξίδα με χρυσή ανάγλυφη επένδυση.
Στ) Χρυσά σκουλαρίκια από τις Μυκήνες
Ζ) Χρυσό κύπελλο με ανάγλυφη διακόσμηση από το Βαφείο της Λακωνίας.
Θ) Χρυσή περόνη (καρφίτσα) από τις Μυκήνες.
- Σ. 8. Α) Δύο χρυσές μάσκες από τον ταφικό Κύκλο Α'.
Β) Η ελεφάντινη Τριάδα των Μυκηνών.
Γ) Κεφάλι σφίγγας από κονίαμα ζωγραφισμένο.
Δ) Πιθαμφορέας από τις Μυκήνες.
Ε) Ο κρατήρας των Πολεμιστών από την Τίρυνθα.
Ζ) Το λεγόμενο «ποτήρι του Νέστορα»
- Σ.9. Τοιχογραφία από τις Μυκήνες.
- Σ.10. α) Τοιχογραφία με παράσταση κυνηγιού κάπρου από το ανάκτορο της Τίρυνθας.
β) Χρυσό ρυτό σε μορφή λιονταριού από τις Μυκήνες.
γ) Τοιχογραφία με παράσταση ταυροκαθαψίων από την Τίρυνθα.
- Σ. 12. Πινακίδα Γραμμικής Β' από την Πύλο.
- Σ. 15. Α) Ειδώλιο κουροτρόφου από τις Μυκήνες.
Β) Τοιχογραφία με οκτώσχημη ασπίδα από το ανάκτορο των Μυκηνών.

ΜΕΤΑΞΙΑ ΤΣΙΠΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΙ, ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ και ΧΡΥΣΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΛΙΝΑ • ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΛΑΪΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΜΛΟΓΗ

ISBN: 960-7689-61-5

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΛΙΝΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
& ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ